

تعاونی‌ها؛ نیروی خاموش اقتصادی

تعاونی‌ها با وجود سهم اندک در آمارهای رسمی، در بحران‌ها نه تنها تاب‌آوری خود را ثابت کرده‌اند بلکه مدل اقتصادی انسانی‌تری را معرفی کرده‌اند که در آن رفاه و جامعه مقدم بر سود است

فرانسه ۴۰
آلمان ۳۱
هلند ۱۷
ایتالیا ۱۳
دانمارک ۱۰
فنلاند ۱۰
اسپانیا ۸
نروژ ۷
سوئد ۷
سوئیس ۶
بریتانیا ۶
اتریش ۴
بلژیک ۴
لهستان ۲
ایرلند ۱

مجموع: ۱۶۶

ژاپن ۲۱
نیوزیلند ۵
کره جنوبی ۴
استرالیا ۳
هند ۳
سنگاپور ۲
مالزی ۱
عربستان سعودی ... ۱

مجموع: ۴۰

بیشترین تعداد
تعاونی‌ها در جهان

یک مدل انسانی برای اقتصاد پایدار

شاخص «پایش جهانی تعاونی‌ها» (WCM) با همکاری اندیشکده بین‌المللی کارآفرینی تعاونی (ICETT)، مزایای اقتصادی و اجتماعی تعاونی‌ها را بررسی کرده و وب‌سایت‌های ۷۶ سازمان برتر را در هر بخش تحلیل کرده است. یافته‌ها نشان می‌دهند که ۷۰ درصد از این سازمان‌ها به هویت تعاونی خود تأکید دارند و به اعضای خود مزایای متنوعی ارائه می‌دهند. این مزایا شامل پاداش‌های اقتصادی نظیر سود سهام، قیمت‌های پایین‌تر و نرخ‌های بهره بالاتر، مزایای اجتماعی همچون دسترسی به آموزش و نمایندگی و همچنین مزایای غیرقابل لمس مانند توانمندسازی و پایداری است. در بخش کشاورزی، تعاونی‌ها حمایت از کشاورزان و قیمت‌گذاری عادلانه را بر جسته می‌کنند. در بخش بیمه، سازمان‌های متقابل بر تقسیم ریسک تأکید دارند، و تعاونی‌های کارگری با اولویت قرار دادن امنیت شغلی، رفاه اعضا را تضمین می‌کنند. مدل‌های مصرف‌کننده نیز تخفیف‌های جذابی ارائه می‌دهند، در حالی که تولیدکنندگان با تضمین دسترسی به بازار، موقعیت خود را تقویت می‌کنند. این مزایا به‌ویژه در دنیای دیجیتال امروز اهمیت بیشتری پیدا کرده‌اند. تعاونی‌ها به‌عنوان مدل‌های اقتصادی متمرکز بر اعضا، نشان می‌دهند که می‌توانند در برابر کسب‌وکارهای سنتی‌ای که تنها به دنبال سود هستند، الگویی انسانی‌تر و پایدارتری ارائه دهند. پیامی که تعاونی‌ها به سیاست‌گذاران و کارآفرینان می‌دهند روشن است: اکنون زمان آن است که مدل‌های اقتصادی مبتنی بر مشارکت و همکاری را جدی بگیریم و به سوی آینده‌ای پایدارتر و انسانی‌تر حرکت کنیم.

بهداشت، انرژی و خدمات عمومی؛ در بخش سلامت، تعاونی Unimed برزیل با گردش مالی ۱۵.۶ میلیارد دلار به یکی از نمونه‌های موفق در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی تبدیل شده است. همچنین تعاونی‌های انرژی در حوزه «انرژی سبز» و خدمات شهری اخلاق محور نیز در حال گسترش هستند و با ارائه راه‌حل‌های پایدار، به کاهش آلودگی و بهبود کیفیت زندگی شهری کمک می‌کنند.

سایر خدمات (مسکن، ارتباطات و فناوری): اگرچه تعداد این تعاونی‌ها کمتر است، اما نقش نوآورانه‌ای دارند. مثلاً تعاونی DATEV آلمان با گردش مالی ۱.۴ میلیارد دلار در زمینه خدمات دیجیتال و ارتباطات فعالیت می‌کند و در توسعه فناوری‌های نوین و خدمات مبتنی بر داده‌ها پیشرو است.

به‌طور کلی، آمارها نشان می‌دهد که بیشترین سهم گردش مالی در میان تعاونی‌ها متعلق به بخش‌های کشاورزی (۲۵ درصد) و بیمه (۳۲ درصد) است. بیشتر تعاونی‌ها شرکت‌هایی با اندازه متوسط هستند؛ حدود ۲۷ درصد از آن‌ها گردش مالی بین ۲ تا ۵ میلیارد دلار دارند. از نظر نوع فعالیت، ۴۲ درصد از گردش مالی در دست تعاونی‌های تولیدکننده و ۲۴ درصد در اختیار تعاونی‌های مصرف‌کننده یا کاربر است.

این تنوع فعالیت‌ها نشان می‌دهد که تعاونی‌ها تنها در یک بخش خاص فعال نیستند، بلکه در سراسر زنجیره ارزش از تولید تا مصرف حضور دارند و به رشد پایدار اقتصادی کمک می‌کنند. تعاونی‌ها با مدل‌های اقتصادی خود، نه تنها در تولید و توزیع کالاها و خدمات مؤثرند، بلکه به ارتقاء رفاه اجتماعی و توسعه جوامع محلی نیز کمک می‌کنند.

نقش تعاونی‌ها در زندگی مردم

گزارش‌ها نشان می‌دهد که تعاونی‌ها در بخش‌های مختلف اقتصادی نقش پررنگی ایفا می‌کنند و برخی از آن‌ها حتی در سطح جهانی پیش‌تاز هستند. **کشاورزی و مواد غذایی:** بیشترین سهم تعاونی‌ها در این بخش است. از میان ۳۰۰ تعاونی برتر جهان، ۱۰۵ مورد در حوزه کشاورزی و مواد غذایی فعالیت دارند.

برای نمونه، تعاونی Nonghyup از کره جنوبی با گردش مالی بیش از ۶۱ میلیارد دلار یکی از بزرگ‌ترین تعاونی‌های جهان به شمار می‌رود. این تعاونی‌ها به بهبود درآمد کشاورزان و تقویت امنیت غذایی کمک می‌کنند؛ امری که در دنیای امروز بیش از پیش اهمیت دارد.

بیمه: در رتبه دوم، ۹۶ تعاونی بیمه قرار دارند که از جمله آن‌ها می‌توان به Talanx اشاره کرد که با گردش مالی حدود ۵۳.۸ میلیارد دلار یکی از بزرگ‌ترین تعاونی‌های بیمه‌ای جهان است. تعاونی‌های بیمه نقش مهمی در حمایت از مردم در برابر ریسک‌های مالی دارند و میلیون‌ها نفر را با نرخ‌های عادلانه بیمه می‌کنند، که این امر تأثیر مستقیمی بر زندگی افراد و جوامع دارد.

تجارت عمده‌فروشی و خرده‌فروشی: در این بخش، ۵۷ تعاونی فعالیت‌کننده که نمونه شاخص آن، تعاونی REWE آلمان است که با گردش مالی بیش از ۸۲ میلیارد دلار به یکی از بزرگ‌ترین تعاونی‌های جهانی تبدیل شده است. این تعاونی‌ها با ارائه کالاهای رقابتی و توجه به پایداری، توانسته‌اند بازار مصرف را متحول کنند و به تغییر رفتار مصرف‌کنندگان در راستای مسئولیت اجتماعی کمک کنند.

خدمات مالی: با وجود تعداد کمتر تعاونی‌ها در این حوزه (۲۷ تعاونی)، نقش آن‌ها بسیار تأثیرگذار است. برای مثال، Crédit Agricole فرانسه، بزرگ‌ترین تعاونی خدمات مالی جهان با گردش مالی بیش از ۱۱۷ میلیارد دلار، نه تنها در امور مالی، بلکه در بحران‌های اقتصادی از مشتریان خود حمایت کرده و راه‌حل‌های مالی مبتنی بر اصول اخلاقی ارائه داده است.

صنعت و تولید: در حوزه صنعت، تعاونی‌هایی مانند Mondragón از اسپانیا با گردش مالی ۱۳.۴ میلیارد دلار نشان می‌دهند که تعاونی‌ها می‌توانند در صنایع پیشرفته هم موفق باشند و به تولید پایدار و اشتغال‌زایی در جوامع محلی کمک کنند.

و خرده‌فروشی با ۵۶ تعاونی در جایگاه سوم قرار دارند. این شاخص تأثیر تعاونی‌ها را در بازارهای نوظهور نمایان می‌کند. از نظر ترکیب فعالیت‌ها، ۴۳ درصد از ۳۰۰ تعاونی برتر تولیدکننده، ۲۷ درصد متقابل (عمدتاً در حوزه بیمه) و ۲۴ درصد مصرف‌کننده یا کاربر هستند. با این حال، تعاونی‌های کارگری کمتر از ۳ درصد از این تعاونی‌ها را تشکیل می‌دهند. این آمار نشان‌دهنده ظرفیت بالای تعاونی‌ها برای رشد مدل‌های نوین مشارکت و دموکراسی اقتصادی در آینده است.

جغرافیا و تنوع مالی

گزارش «پایش جهانی تعاونی‌ها» به وضوح نشان می‌دهد که در میان تعاونی‌های بزرگ جهان، کشورهای صنعتی همچنان پیش‌تازند. ایالات متحده با ۷۳ تعاونی در فهرست گردش مالی و ۱۰۱ تعاونی در نسبت به تولید ناخالص داخلی سرانه در صدر قرار دارد.

پس از آن، فرانسه با ۴۰ تعاونی در هر دو شاخص، آلمان با ۳۱ و ۲۸ تعاونی، و ژاپن با ۲۱ و ۲۳ تعاونی جایگاه‌های بعدی را در اختیار دارند. به‌طور کلی، اروپا با ۱۶۶ تعاونی در زمینه گردش مالی و ۱۵۸ تعاونی در سنجش بر اساس تولید ناخالص داخلی سرانه، بیشترین سهم را در اختیار دارد. قاره آمریکا با ۹۴ و ۸۷ تعاونی در رتبه بعدی قرار گرفته است، در حالی که منطقه آسیا-اقیانوسیه با ۴۰ و ۵۴ تعاونی جایگاهی قابل توجه در این رده‌بندی‌ها پیدا کرده و آفریقا تنها با حضور کنیا در رتبه‌بندی تولید ناخالص داخلی سرانه نمایان می‌شود.

با این حال، بازارهای نوظهور نیز به سرعت در حال ظهور هستند. هند با ۳ تعاونی در فهرست گردش مالی و ۱۵ تعاونی در شاخص تولید ناخالص داخلی سرانه، و برزیل با ۱۲ و ۲۱ تعاونی، جایگاه برجسته‌ای در رتبه‌بندی‌های جهانی پیدا کرده‌اند، نشان‌دهنده پتانسیل‌های در حال رشد این کشورها در بخش تعاونی‌ها.

در کنار این قدرت‌های جغرافیایی، تنوع مالی تعاونی‌ها نیز به شدت چشمگیر است. تنها ۲.۷ درصد از سازمان‌ها گردش مالی بالای ۵۰ میلیارد دلار دارند، در حالی که ۱۵.۳ درصد بین ۱۰ تا ۵۰ میلیارد دلار، ۱۹ درصد بین ۵ تا ۱۰ میلیارد دلار، ۲۵.۷ درصد ۳۷.۳ درصد بین ۲ تا ۵ میلیارد دلار، و ۲۵.۷ درصد زیر ۲ میلیارد دلار گردش مالی دارند. این تنوع نشان‌دهنده قدرت مالی گسترده و ظرفیت بالای تعاونی‌ها در رشد و توسعه جهانی است.

در دل اقتصادی که در تسلط غول‌های چندملیتی و بازارهای نوسان‌پذیر است، نیرویی خاموش و قدرتمند در حال شکل دادن به آینده‌ای پایدارتر و انسانی‌تر است: تعاونی‌ها. با وجود سهم ناچیز آن‌ها در آمارهای رسمی، این نهادها در بحران‌های جهانی همچون همه‌گیری کرونا و اختلالات زنجیره تأمین، نه تنها تاب‌آوری خود را اثبات کرده‌اند، بلکه مدلی از کسب‌وکار معرفی کرده‌اند که در آن انسان و جامعه در اولویت قرار دارند، نه سود صرف. گزارش تازه «پایش جهانی تعاونی‌ها» نشان می‌دهد که ۳۰۰ تعاونی بزرگ جهان در سال ۲۰۲۱، دو هزار و ۴۰۹ میلیارد دلار گردش مالی داشته‌اند؛ رقمی معادل تولید ناخالص داخلی کشورهای بزرگی چون استرالیا یا کره جنوبی.

این اعداد قطب بر روی کاغذ نیستند بلکه گواهی بر مدلی اقتصادی هستند که رفاه انسان را بر سود مالی مقدم می‌دارد. در حالی که این حقیقت در داده‌ها و سیاست‌گذاری‌های جهانی هنوز آن‌طور که باید دیده نمی‌شود، نیاز به داده‌های مستحکم‌تر برای شناخت دقیق‌تر نقش تعاونی‌ها در توسعه پایدار و بهبود جوامع بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. تعاونی‌ها در سکوت، به بازسازی اقتصاد جهانی ادامه می‌دهند.

قدرت خاموش اقتصاد جهانی

گزارش «پایش جهانی تعاونی‌ها» نشان می‌دهد که ۳۰۰ شرکت برتر تعاونی جهان در سال ۲۰۲۱، مجموعاً ۲ هزار و ۴۰۹ میلیارد دلار گردش مالی داشته‌اند؛ رقمی که حتی با تولید ناخالص داخلی کشورهایمانند استرالیا یا کره جنوبی برابری می‌کند. این آمار نشان‌دهنده وسعت عظیم تعاونی‌ها در دوران بازیابی پساکرونا است.

از میان این ۳۰۰ تعاونی بزرگ، بخش‌های اقتصادی و کشاورزی با ۱۰۵ تعاونی، معادل ۳۵ درصد از گردش مالی ۳۰۰ شرکت برتر را به خود اختصاص داده‌اند. پس از آن، بخش بیمه با ۹۶ تعاونی و سهم ۲۲ درصد و تجارت عمده‌فروشی و خرده‌فروشی با ۵۷ تعاونی و سهم ۱۹ درصد قرار دارند. بخش خدمات مالی با ۲۷ تعاونی سهم ۹ درصدی، و صنایع و خدمات عمومی با ۹ تعاونی و ۳ درصد، در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

این گزارش همچنین نشان می‌دهد وقتی اعداد بر اساس تولید ناخالص داخلی سرانه تنظیم می‌شوند، بازهم بخش کشاورزی با ۱۰۳ تعاونی پیش‌تاز است، بیمه با ۸۷ تعاونی در رتبه دوم و تجارت عمده‌فروشی

مریم حسینی

روزنامه‌نگار

“
با وجود محدودیت‌های آماری و پنهان ماندن بخشی از تاثیرات آن‌ها در سیاست‌گذاری‌های جهانی، تعاونی‌ها با مدل اقتصادی مبتنی بر رفاه انسانی و مشارکت اجتماعی، نقش بی‌بدیلی در ساختار پایدار اقتصاد جهانی ایفا کرده‌اند

گردش مالی بالای ۳۰۰ دلار فعالیت‌های اقتصادی

کشاورزی و صنایع غذایی
بیمه
عمده‌فروشی و خرده‌فروشی
خدمات مالی
صنعت و خدمات رفاهی
آموزش، بهداشت و مددکاری اجتماعی
سایر خدمات

